

Valgcirkus eller klassekamp!

Sorte Fane nr. 2 Oktober 2022

”For det forholder sig med det ord folkestyre ligesom med ordet torskegilde, hvor man også godt kunne tro, at det er torskene, der holder gilde. Men de bliver spist.”

Johs. Hohlenberg (dansk forfatter, 1881-1960)

Valgkamp igen – ”Send in the clowns”! Rød klovn eller blå klovn?

For det første er det demokrati, vi har, mindre inkluderende, end de fleste gør sig klart. Kun voksne danske statsborgere kan stemme til folketinget. Skønt de helt unge i Fridays For Future viser mere indsigt, ansvarlighed, samfundssind end de fleste i deres forældres og bedsteforældres generationer. Og 10 % af den voksne befolkning har status som ”udlændinge”, selv om de måske har været bidragende samfundsborgere i årtier, måske hele deres liv. Man skulle jo nødig give muslimer statsborgerskab, hvis det på nogen måde kan undgås. Desuden er flere & flere beslutninger overgået til EU, hvor ”demokratisk underskud” er indbygget i selve konstruktionen, og de folkevalgte MEP’er ret magtesløse over for bureaukrati og privat lobbyisme.

For det andet omfatter dette demokrati kun den politiske sfære i snæver forstand. Demokratiet findes ikke i dagligdagen. På arbejdspladserne, hvor de fleste af os tilbringer minimum 1/3 af vores liv, er demokratiet ikke nået ind. Topstyring, hierarki, enevælde – selv om man nok så meget kan sige ”du” til chefen. Samarbejdsudvalg er en narresut. Hele basis, samfundsøkonomien er uden for demokratisk kontrol. ”Markedet”, multinationale koncerner, der er mere magtfulde end de fleste nationalstater, en håndfuld perverst rige techbaroner, med deres undertiden bizarre private dagsordener (såsom udvandring til Mars). – Nationalstaten har mistet suverænitet og har en begrænset evne til at regulere samfundsudviklingen. Den globaliserede og

finansialiserede økonomi har udhulet parlamenternes magt over penge og arbejde. Og politik er blevet en professionaliseret, afkoblet, markedsliggjort mediemaskine. (Som Søren Mau skrev i bogen *Hæv stemmen!* 2015)

For det tredje viser det begrænsede, politiske demokrati over hele den vestlige verden tiltagende dysfunktionelle træk. Efter årtiers neoliberalistisk politik, bevisligt til gavn primært for de rigeste 10 %, er mange "almindelige mennesker" så vrede på de fjerne politikere, at de i protest stemmer på mere el. mindre fascistoide populistiske demagoger. Og hvor der engang var store partier, hver med en stabil vælgerbase, der fungerede som folkelige transmissionsbånd mellem civilsamfund og politikere, er nu under 3 % af den danske befolkning medlem af et politisk parti, så disse må have kunstigt åndedræt af skatteborgerne. (Et styre baseret på fagforeningerne frem for partierne ville egentlig være væsentligt mere repræsentativt & folkeligt forankret. Men også i fagforeningerne er der få aktive ud over professionelle pampere og ansatte funktionærer, og langt mellem top & bund) Og folketinget rummer flere løsgængere og partihoppere end nogen sinde. Hvad er mest opportunt for den enkelte politiker her & nu? At politikerleden vokser, må i høj grad anses for selvforskyldt!

Det borgerlige parlamentariske demokrati bygger på den bedrageriske præmis, at der findes et konstituerende *demos*, et folkefællesskab, der ikke er splittet af antagonistiske klasse modsætninger. I realiteten lever vi i alt væsentligt i et plutokratisk oligarki. Det er eksempelvis en illusion at tro, at den almindelige borger har lige så meget magt som ledelsen i Mærsk. Politikerne er blot forvaltere, der ikke kan sætte sig ud over de rammer, som den herskende klasse og det kapitalistiske system sætter. Politikerne kan lave reformer, men ikke lave om på det fundament, de selv bygger deres magt på. Kapitalismen flytter gerne klimaskadelig produktion hen, hvor den er billigst, og er derfor uden for nogen demokratisk kontrol, og står derfor heller ikke til ansvar over

for nogen demokratisk offentlighed. Derfor har det politiske lag så svært ved at sætte en effektiv stopper for udledningerne, og vi styrer mod katastrofen. For hvis en demokratisk beslutning truer profitten, er det altid profitten, der vinder.

Modsat politikerne springer den virkelige, ikke-valgte magtelite ikke rundt på gader & stræder og uddeler slik & glittede reklamer. Kapitalmagten foretrækker at virke i det skjulte.

Vi antiautoritære socialister kæmper for en kvalitativt anden verden. Vi forestiller os et samfund uden et meningsløst vækstparadigme, men med fokus på reale menneskelige behov, og respekt for naturens grænser. I sådan et samfund vil der være tid og overskud til at engagere sig i de konkrete fællesskaber, vi indgår i. Et selvforvaltet socialistisk samfund, med gennemført deltager-demokrati på alle planer, retfærdigt, egalitært, decentraliseret. Baseret på autonome arbejdssteder og lokalsamfund, der hver især ikke er større, end at det er praktisk muligt at mødes og træffe de vigtigste beslutninger i en folkeforsamling ("People's Assembly" – en græsrods-metode til selvorganisering og handling, der har været central i det Arabiske Forår, "Occupy"-bevægelsen, den Demokratiske Føderation Rojava m. fl. folkelige bevægelser). Hvor de, der vælges til at føre de fælles beslutninger – truffet efter grundig debat, hvor alle har mulighed for at blive hørt (deliberativt demokrati)– ud i livet, til hver en tid kan kaldes tilbage (bundet mandat). Lige så med delegerede, der vælges til forsamlinger på regionalt plan, på landsplan, og internationalt. Et direkte demokratisk samfund uden kapitalisme, klasser og stat, hvor magten forbliver i basis, hos folket.

Et sådant nyt samfund har i nyere historisk tid kun været virkeliggjort i begrænset omfang, f.eks. af den anarkistiske guerillabevægelse (Makhnovisterne) i Ukraine under den russiske borgerkrig 1918-21. Makhnovisterne lykkedes med at opbygge et samfund, hvor goderne blev fordelt ligeligt og retfærdigt. Med adgang til skoler, gennemført

rådsdemokrati, og for første gang grundlæggende friheder. Da statens magt blev genoprettet, nu ledet af bolsjevikkerne, blev bevægelsen slået ned.

Det vil kræve et opgør med hele den kapitalistiske produktionsmåde, der er i færd med at ødelægge kloden. Det lader sig ikke gøre ad parlamentarisk vej, men fordrer direkte kamp, klasse mod klasse. Bred arbejderklassebaseret mobilisering og empowerment fra neden.

Det, vi har nu, kalder samfundsforskere et elitedemokrati. Også uden en social-økologisk revolution, der vil demokratisere hverdagslivet, med økonomisk og industrielt demokrati, vil vores begrænsede politiske demokrati kunne få en tiltrængt fornyelse ved øget brug af borgerting ("Citizens' Assemblies"). Deltagelse i borgerting er tidsbegrænset, skal ikke være et levebrød, og deltagerne udvælges ved lodtrækning. Dette vil være væsentligt mere repræsentativt end det nuværende parlamentariske system! De deltagende uafhængige borgere behøver ikke tænke på partipolitiske alliancer eller genvalg, har en ligelig mulighed for at blive hørt og kan træffe demokratiske beslutninger på et oplyst grundlag. Med kvalificeret faglig rådgivning undervejs i processen vil borgertingene kunne komme med forslag, som politikerne så skal være forpligtet til at behandle. Således vil "almindelige mennesker" kunne få real indflydelse; og som Klimaborgertinget har vist, kan disse være langt mere fremsynede og forandringsparate end regering & folketing! – Eksempler på vellykket brug af borgerting i forhold til vigtige & komplekse emner kendes fra Irland, Canada, Australien, Belgien og Polen.

Nogle vil sige: kan det ikke være meget fornuftigt også at føre kampen for radikale systemændringer ind i folketinget? "At bruge det borgerlige parlament som platform for socialistisk propaganda", kaldes det traditionelt. – Imidlertid er parlamenter erfaringsmæssigt det sted, hvor revolutionære partier, og også ægte sociale græsrods-bevægelser, drager hen for at dø. F.eks. var Enhedslisten engang ganske rød. - Ét er,

at det er blevet reformistisk, midtsøgende og ”pænt” – ingen revolutionære paroler, der kunne skræmme nogen, uha nej! Værre er, at partiet har opgivet enhver udenomsparlamentarisk folkelig mobilisering, og er blevet rent parlaments- (& rådhus-) fikseret. Og langt værre er, at det i rollen som støtteparti er gået fra at være vagthund til skødehund, for en socialdemokratisk mindretalsregering, der viser bekymrende socialfascistiske træk (højrepopulistisk, racistisk, autoritær og en klar trussel mod retssikkerheden, som snakken om ”overvågning er = frihed” samt en række skandalesager viser). Som vi ser det, har EL så længe spillet spillet i Christiansborgs eksklusive parallelsamfund, at det har mistet både tænder & rygrad!

Hele det parlamentariske system fører til dannelsen af et selvstændiggjort, privilegeret lag, en nomenklatura af professionelle politikere, der har deres egne interesser & karriereplaner at varetage. Christiansborg er i høj grad blevet et reality-show, hvor det gælder om ikke at blive ”stemt hjem” – i hvert fald ikke før man kan sikre sig en lukrativ post som lobbyist i det private erhvervsliv (eller en livslang ministerpension).

Men under et valg kan man som vælger momentant blive revet med af spænding & eufori, den kortvarige illusion om faktisk at have indflydelse! De normalt så fjerne politikere sværmer jo pludselig om én, bejler om éns gunst med roser & morgenbrød, valgflæsk & slesk tale! Dagen efter valget er man så glemt igen, og politikerne gør, som de plejer. De er jo efter grundloven kun bundet af deres overbevisning, ikke af nogen forskrift fra deres vælgere!

De fleste af os er tvunget til at sælge vores arbejdskraft, at afgive enhver kontrol over den til en arbejdsgiver. Men dén fremmedgørelse, som det partipolitiske skuespil indebærer, er vi ikke tvunget til at deltage i, rituelt at afgive sin stemme, give sin stemme fra sig til en politisk spiller, der postulerer at tale på dine vegne.

Tavst & føjeligt at sætte kryds på en smørrebrødsseddel hvert 4. år, og ellers passivt lade sig styre af nogle andre, man ikke kender, er ikke hvad, vi libertære socialister forstår ved ægte demokrati! Vi siger: brug din egen stemme! HÆV STEMMEN!

Så stem til valget eller lad være. Men gør dig ingen illusioner om resultatet: endnu en regering, du ingen kontrol har over, men som har stor kontrol over dig, og som med nogle justeringer vil fortsætte business as usual, og de facto ignorere samfundsproblemer, som den altafgørende klimakrise, der rækker ud over næste valgperiode. – Vejen til ægte forandring er udenomsparlamentarisk direkte aktion, i massemålestok! Massestrejker, f.eks.! Dan nye selvorganiserede, basisdemokratiske politisk-økonomiske fællesskaber, frem for at være med til at legitimere udemokratiske magthierarkier ved at spille den rolle, der er tiltænkt dig, som statist i & tilskuer til det parlamentariske skuespil.